

Yttrande över granskningsversion av *Regionplan för Skåne 2022–2040* från MalmöLundregionen

MalmöLundregionen är ett samarbete mellan 12 kommuner i sydvästra Skåne som tillsammans utgör mer än halva Skånes befolkning. MalmöLundregionen är en viktig tillväxtmotor för Skåne och en dynamisk del av Öresundsregionen och Europa. Målsättningen med samarbetet är att tillsammans vara en hållbar och sammankopplad storstadsregion med Sveriges bästa livsmiljö och näringslivsklimat år 2035.

I detta yttrande redogörs för hur MalmöLundregionen ser på granskningsförslaget till *Regionplan för Skåne*. Yttrandet hålls på en övergripande nivå, för mer detaljerade synpunkter gällande innehåll och omfattning i regionplanens olika delar hänvisas till möten och dialoger med Region Skåne. Även enskilda kommuner inom MalmöLundregionen inkommer med yttranden som uttrycker mer kommunspecifika synpunkter och synpunkter kopplat till prioriteringar lämnas i yttrande angående RTI.

Ärendet

Granskningsförslag för *Regionplan för Skåne* har målår 2040 och utblick mot 2050. Planen bygger på sex övergripande planeringsstrategier och en strukturkarta som tillsammans utgör planens övergripande strategiska riktning. Planeringsstrategierna bygger till stor del på *Strategier för det flerkärniga Skåne* som antogs 2013 och konkretiseras vidare i tematiska fördjupningar, ett tjugotal planeringsprinciper samt ett bredare kartunderlag med regional spännvidd. I planen redovisas även utmaningar för Skåne samt en miljökonsekvensbeskrivning.

Syftet med planen är att vara ett stöd i mellankommunal och regional planering med sikte på goda livsmiljöer för alla och i hela Skåne. Regionplanen är det fysiska uttrycket av den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030* och ska vara vägledande för efterföljande planering men är inte juridiskt bindande.

MalmöLundregionen yttrade sig över planen i samrådsfasen och hade då framför allt synpunkter kring regionplanens övergripande syfte, förslaget till målbild för Skåne, beskrivningen av MalmöLundregionens roll i Skåne, Skånes koppling mot omvärlden, den flerkärniga Ortsstrukturen, process för framtagande och fortsatt arbete samt ett antal perspektiv som MalmöLundregionen ansåg behövde få ökat fokus i planen.

Övergripande synpunkter och reflektioner

MalmöLundregionens övergripande uppfattning är att granskningsversionen innebär en allmän förbättring av planens olika delar. Även i den reviderade versionen är det tydligt att ambitionen med regionplanen är att ta ett samlat regionalt grepp kring den fysiska planeringen i Skåne. MalmöLundregionen anser dock att planen är fortsatt svag med avseende på målbild, framtidsperspektiv och riktning för Skånes utveckling. Det kvarstår även ett flertal frågor kring den flerkärniga strukturen, dess tillämpning och fortsatta relevans för Skånes fortsatta utveckling vilket redogörs för mer i detalj nedan.

Regionplanen innehåller ett omfattande material. MalmöLundregionen anser att det bör vara både möjligt och fördelaktigt att skala av information, särskilt sådan som inte innebär en riktning/förflyttning, för att planens inriktning ska bli tydligare. MalmöLundregionen är fortsatt positivt till Region Skånes arbete med att ta fram kunskaps- och planeringsunderlag med ett övergripande regionalt perspektiv, men det bör noggrant avvägas vad som ska ingå i regionplanen och vad som kan ligga separat och det bör även tydligt framgå vilken status länkade planeringsunderlag har i förhållande till regionplanen. Det bör exempelvis framgå tydligt att länkade rapporter om rangerbangård inte utgör underlag till regionplanen.

Utveckla syfte, målbild och framtidsperspektiv

Region Skåne har förtydligat att regionplanen främst syftar till att vägleda den kommunala planeringen samt att redovisa regionala och mellankommunala perspektiv i relation till kommunernas översiktsplanering. För att utgöra ett stöd till den kommunala och mellankommunala planeringen anser MalmöLundregionen att regionplanen kan bli mer utvecklingsinriktad för att säkra en hållbar utveckling i Skåne snarare än att i hög grad redogöra för en nulägesbild. Mycket av det som presenteras i regionplanen kan med fördel istället redovisas som underlag. MalmöLundregionen anser fortsatt att huvudinriktningen i planen bör ligga på att belysa frågor som kommunerna inte kan lösa enskilt, frågor som ligger inom Region Skånes eget ansvarsområde samt att ge en bild av Skånes samlade utvecklingspotential fram till 2040.

Redovisa och stöd MalmöLundregionens roll i Skåne

Region Skånes konstaterar i samrådsredogörelsen att *analyser av Skånes Ortsstruktur utifrån befolknings- och pendlingsdata visar att regionen har en robust flerkärnig Ortsstruktur som präglas av ett flertal relativt starka kärnor. Samtidigt behöver de funktionella sambanden mellan västra och östra Skåne stärkas och det finns trender som pekar på en utveckling mot en större fåkärnighet i Skåne (s 51).*

Det är oklart vad konstaterandet ovan innebär för fortsatt regional planering i Skåne och för MalmöLundregionen och dess medlemskommuner. MalmöLundregionen är en viktig tillväxtmotor, såväl för Skåne som för Öresundsregionen och Sverige. Var tolfte invånare i Sverige bor i MalmöLundregionen, här byggs flest bostäder i Skåne och mer än 150 000 personer pendlar dagligen inom området. I likhet med samrådsversionen framgår inte MalmöLundregionens roll för Skånes utveckling tillräckligt tydligt och det saknas fortfarande en tydlig redogörelse för hur regionplanen avser stödja utvecklingen i MalmöLundregionen - exempelvis med avseende på vad det konkret på längre sikt innebär för Malmö och Lund och de kringliggande kommunerna att Malmö tillsammans med Lund pekas ut som nationell tillväxtmotor samt hur den flerkärniga strukturen stödjer utvecklingen i MalmöLundregionens kommuner på lite längre sikt.

Skånes utveckling kräver starka kopplingar med omvärlden

MalmöLundregionen anser att en av regionplanens viktigaste uppgifter är att ge en samlad bild av Skånes utvecklingspotential fram till 2040. Även här efterlyses ett tydligare och mer slagkraftigt framtidsperspektiv på Skånes utveckling fram till 2040 som möjliggör optimalt utnyttjande av regionens strategiska fördelar och stärkt regional konkurrenskraft i såväl ett gränsregionalt som globalt perspektiv. Underlag och strategier för stärkta infrastrukturkopplingar mot omvärlden kan med fördel utvecklas än mer, främst med avseende på vilka långsiktiga effekter det ger för Skånes utveckling och de regionala fysiska strukturerna. Förtydliganden har gjorts men beskrivningen av Öresundsmetrons effekter för Skånes utveckling behöver utvecklas ytterligare, så även framtidsperspektivet avseende utvecklingen av Skånes viktigaste hamnar, Malmö CMP och Trelleborg, samt Malmö Airport som viktiga portar för gods och människor. Med sitt långsiktiga perspektiv utgör regionplanen en lämplig process och plattform för att undersöka alternativ och möjliga lösningar i regionalt viktiga frågor, exempelvis långsiktiga och hållbara lösningar för godstrafikens väg genom Skåne. Ett av Region Skånes viktigaste uppdrag är att samordna och driva Skånes intressen gentemot staten för att stärka den regionala infrastrukturen.

Flerkärnighetens roll för Skånes utveckling

Strategier för det flerkärniga Skåne sätter fortsatt en tydlig prägel på de fysiska strukturer som beskrivs. Den flerkärniga modellen har utvecklats men flera frågetecken kvarstår. De olika nivåerna för Ortsstrukturen samt möjliga konsekvenser och effekter av modellen på lite längre sikt behöver definieras, redogöras för och förankras bättre. Det är också otydligt vad den flerkärniga strukturen som planeringsförutsättning innebär i praktiken,

både för Region Skånes egen planering och för kommunernas planering. Inför fortsatt process och kommande regionplaner ser MalmöLundregionen fortsatt fram emot en djupare dialog kring vilka fysiska strukturer som bäst bidrar till en positiv utveckling i Skåne.

Regionala perspektiv som kan utvecklas

Regionplanen identifierar regionala utmaningar och redogör för strategier och planeringsriktlinjer för Skånes fortsatta utveckling. MalmöLundregionen uttryckte i samrådsyttrandet ett behov av att utveckla ett flertal perspektiv, särskilt kopplat till regionala frågor och hållbar utveckling. I granskningshandlingen har kopplingen till Agenda 2030 och de globala målen stärkts vilket är positivt. Region Skåne konstaterar också att mer kan göras för att hantera exempelvis jämställdhet och miljöfrågor, vilket MalmöLundregionen instämmer helt i. Utmaningar kring minskad klimatpåverkan är i huvudsak gemensamma för kommunerna. Lösningar och finansiering för åtgärder för klimatanpassning behöver arbetas fram gemensamt och lyftas nationellt. Arbetsmarknads- och näringslivsperspektivet har också utvecklats i regionplanen men Region Skåne konstaterar att mer arbete krävs avseende genomförande. Kopplat till den höga arbetslöshet som finns i Skåne anser MalmöLundregionen att Region Skåne har en viktig roll att fylla i att lyfta och kommunicera de förutsättningar som finns regionalt i Skåne och i Öresundsregionen samt behov av insatser.

MalmöLundregionen noterar det utökade greppet om klimatfrågorna och de gröna och blå strukturerna men efterfrågar fortsatt motsvarande resonemang kring frågor som övergripande regionala lösningar för godstransporter, större infrastrukturbyggnad, hållbar pendling, havsplanering, energiförsörjning och specifikt elförsörjning, lokalisering av större anläggningar samt de frågor som Region Skåne själva har ansvar för.

Det kartmaterial som presenterades i samrådshandlingen har utvecklats i positiv riktning. Dock är kartmaterialet fortsatt mer en nulägesbeskrivning än en utvecklingsinriktning. Den strukturbild som tagits fram för att utgöra målbild för Skåne år 2050 är rörig och fyller i dagsläget ingen funktion då den inte förtydligar något kring önskad utvecklingsinriktning.

Genomförande av regionplanen

I granskningshandlingen har Region Skåne förtydligat hur de ser på sin roll i genomförandet av regionplanen. Många av de insatser som nämns handlar om dialog, samverkan och kunskap. Det är positivt att Region Skåne förtydligar detta och ser sin centrala roll i sammanhanget. Samtidigt är det önskvärt med ytterligare förtydliganden kring hur Region Skåne avser arbeta med de frågor som Region Skåne har ansvar för att genomföra, exempelvis hur kollektivtrafikförsörjningen kan utvecklas i förhållande till vad som redovisas i regionplanen. MalmöLundregionen ser också ett behov av både dialog och förtydliganden kring regionplanens status i förhållande till kommunernas planeringsarbete och hur exempelvis situationer där regionplanen och kommunens planer säger olika saker ska hanteras.

Region Skåne har en nyckelroll i att samla de skånska kommunerna för dialog kring strategiska regionala frågor, samt att driva och representera Skånes samlade intressen nationellt och internationellt. MalmöLundregionen förväntar sig att region Skåne aktivt tar den rollen. *Regionplan för Skåne* är en viktig plattform för att kommunicera Skånes potential och behov framöver och MalmöLundregionen välkomnar en fortsatt tät dialog mellan Region Skåne och kommunerna för att möjliggöra ett gemensamt ägandeskap för planen och Skånes utveckling.